

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

351.74

Szerző: *Laxár István*
Cím: *Megy a macska az egér után...*

Idő: "1920"

Forrás: *Pesti Hírlap*

Személy

Bp.
(Hely)

1920 XI 28
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Helvénym: 308 "1920"

Megy a macska az egér után...

(Hozza a zugkávéházakban. — Az alsónémedi-i franc a. — A tiroli törpe mátkája — A Sárga árnyék és a péklagény. — A vörös fez. — Látod, Frici, mit tette!...)

Gyülekezünk az őrszobán. A rendőri készültség pihen, egy éjben két rendőr is alszik, csak egy ruhástul hevernek. Írásiak szegények. Egy harcsabajuszú, öreg rendőr még álmában is öleli fegyverét. Karos pipafüst terjeng s túl a homályba, süllyedt ágyakon halkán diskurálnak az asztal körül a Róna a-csoport tagjai. Markáns alakok. Emberfeji macskák, kik a kommun bukása után összefogdozták a vörös egereket. Bujkáló terroristákat keresnek ma is. Este pont tizkor kezdődik a razzia.

Róna a feltlyelő megérkezik: Budapest egyik leghíresebb detektívje, a terroristák réme volt. Jóvágásu, elegáns, fekete ember, energikus arca csupa szem. A nagymánus tizet mutat az óralapon s egy félperc múlva már göngyöli az utcát a detektív-kordon az első, listára velet zugkávéház felé.

Undorító kabarézene szól odabent, poszt áll a kijáráthoz s benyomulunk. A nagybögg elnyekken, a primás kezében megmerevedik a vonó s a tarka vendégseregen végighullámszik az izgalom: kezdődik az igazoltatás. A hátsó kijárat felé egy alak sompolyog, angolosan akar távozni, de a detektív karjába hull. Igazolványa sincs, munkája sincs, mégis borospalackok sorakoznak az asztalán. De látott ő már csodát, nem izgul, a rendet is tudja, beáll harmadiknak a két alak mellé, kiket a detektívek a kassza alól rángatnak elő. Hamar végzünk. A kávé s mosolyogva hajlong, de bevül csikorgatja jobb sorsra érdemes fogát: „Azt hittem, mulatni jötték az urak!” Róna feltlyelő ráveti nagy, sötét szemét s az ipse belehalványodik. A zene háladalba kezd — és jön velünk a három mákvirág...

Köd fekszik az utcán, harapni lehetne, a detektívbot csiszog a kövezeten, tambura cincog, női zenekar hangversenyez a sarki kávéházban. Ez is tizenhárompróbás helyceke. A puderes zenész

mulat és tisztességes ezreseket váltgat! Teheti nagytitli csempész. Ott meg női hang sipitoz, egy törpével ül, a törpe szintén tiroli, hetven centiméterke lehet, de olyan a hangja, mint a hétfejú sárkányé: azt mondja, hogy az a kese nő az ő mátkája, Zsebtolvajnö. Szakkörökben jócsengésű neve van. A detektív a karját nyújtja neki, mégsem akar menni. Snapsz, feketekávé, víz lotyog az asztalon. Három pipistát is fognak. A banda lelkes marsofuj utánunk...

A kordon a Vörösmarty-utca felé húz, kijár a tisztelet, az utcasarkon nagyot köszön a gesztenyesütő. Zugkávéházra száll a dér. A zene elnyikken, a kuktalányok kilesnek a konyhafüggöny mögül s vgyorog szélesen a püspöksüveges szakács. Mindjárt két szöktőtkaconát fogunk. A sarkban cigányképtű fiatalember kártyázik egy péklagénnyel. Kicsoda ön? Azt mondja, hogy mozi-színész. Lehetetlen! Cigány vagy, bibás. Vinni akarják, de az alak meglát s összekulcsolja kezét: „Mester! Mentse meg, hiszen a Sárga árnyékban játszottam s jelenleg az ön darabjában statisztállok!” Imeri a vaslábi szent, de hadarni kezd a darabom suyet-jét; jó; kegyelmet eszközlök. Ki neki és nyugodtan kártyázik tovább. Olyan hívős és előkelő, hogy — akárki meglátja — valamelyik mozidarabban még gróf leszen belőle!

Vörös fez virít egy lebuji-korosma közepén. Gazdája mahomet-ember, törli a magyar nyelvet, azt mondja, hogy konstantinápolyi cukorkaárus. Török basa, nagy a hasa... a detektív szembe-neveli s lerántja csüngő albjaszát. Régi „mázsás” betörő. Kihörpenti borát s istenhozzádót ínt a társaságnak. Salem aleikum! Házéartos tüvegkereskedő, vidéki mozdonyvezető, sikkasztó tanárjelölt, dadogó mézeskalácsos, facér cseléd, kórházi éthordó, féltkaru artista, jogász, kinek polyp van az

orrában, érdekesebbnél-érdekesebb alakok vonulnak föl a tizenötödrangu kávéházak és csapszékek borgözös mélyében. Micsoda dzsungel! Mennyi eltaposott élet! Ártatlanok, akikből bűnösök lesznek, s bűnösök, kik szeretnének megigazulni. Lám, egy pislaszemű, ferdehomloku ember hazudozik, tagad, konokul tagad, de megtörik a detektív-szem Röntgen-sugarában és bevallja, hogy — műlegyetemi hallgató volt, most pedig lovász. Hol? Alagon. S mért lett lovász? Hát szereti a lovat. Nem akart gépészmérnök lenni. Nem hisszük. Kérdést vetünk neki a géptanból. Megfelel. Intelligens, okos ember. — Ám lopott. Lezüllött. A feleségétől is elvált, négyszáz korona végkielégítést fizetett neki. Lopott, csak hogy elvadhasson tőle! Út is érte mástfél évet. Szegény szarka! Most is körözik...

riadtan néz az ajtóra s a főpincér kétrét hajol, egy malacfejű ifju pedig kevélyen, szétnyitott mellel ül az asztalánál, nem fél, de van ijedelem az asztal-soron. Zörög a papír, a detektív kurtán kérdez, ez marad, ez jön, nincs fölbebes. Őt egárke van a fogóban. A malacfejű ifju a nyakát csóválja, látom kijövet, hogy kömorzsoló erő gerjedezik benne. Majd eldicsékszik otthon: Hm, egymagam kivertem a kávéházból a detektíveket...

Istenem, hát mindenütt zene szól, mikor felelte gyászt ül ez a szegény ország? A tágas pince-vendéglőben tirolinak öltözött svábok trombitálnak. A zsváj elül, a hangszok lejönnek a dobogórol, hogy a szorongatott vendégeket protegáltják. Egy alaknak fikarcnyi írása sincs, a hátán kettőstorku bádorgkulacs lóg s a detektívhez francia szónoklatot intéz. Róna feltlyelő a szemébe néz és felel szintén „franciául”: Opazno je van se nagnuti... Kihajolni veszélyes... és az alak elröhögi magát: „Bocsánat, sokát ittam s azt hittem, hogy most is Párisban vagyok!” Egyszerű suszterlagény. Alsónémedi születetű... A zöldkalapos főhangász egy hajóslegény szabadulásáért könyörög, hogy ne bánták, nagyon derék vendég, minden este itt

Tizenkettőt ver a toronyóra. Ércnyelve a törvényt hirdeti. Zárják a lebujokat s viszi a kordon az élet nyomorultjait. A szomorú menetnek ezenzációja van. A tiroli törpe mátkája találkozik volt férjével a kordon közt s a szemrehányások fergegét zúdítja rá. Látod, Frici, mit tettél... Csönd! És a rabok összebujva tűnnek el a novemberi ködben.

Lázár István.